

Diyabet Güçlendirme Ölçeği-Kısa Form

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Diyabet Güçlendirme Ölçeği-Kısa Form*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20002>

Özet

Diyabet Güçlendirme Ölçeği-KF Form (DGÖ-KF), bireylerin kronik hastalıkları olan diyabet yönetimi konusunda kendilerini ne kadar güçlü hissettiklerini ve aktif rol aldıkları ölçmek amacıyla geliştirilmiş olan orijinal ölçeğin kısıltımlı bir versiyonudur. Bu akademik giriş, ölçeğin yaşı bireylere yönelik Türkçe adaptasyonu ve psikometrik özelliklerinin incelendiği 2020 tarihli çalışmaya dayanmaktadır. Adaptasyon çalışması, ölçeğin Türk kültürüne ve özellikle yaşlı popülasyonun ihtiyaçlarına uygunluğunu sağlamayı hedeflemiştir. DGÖ-KF, diyabetli bireylerin kendi kararlarını alma, bilgi edinme ve sağlık sonuçlarıyla iyileştirme süreçlerindeki güçlendirme düzeylerini değerlendirmede kritik bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Diyabet Güçlendirme Ölçeği-KF Form, DGÖ-KF, Diyabet, Güçlendirme, Öz-yönetim, Yaşlı Bireyler, Türkçe Adaptasyon, Psikometri.

Yazarlar

Peyman Jahanpeyma, Emine Karaman, Yasemin Yıldırım, Sevim Şahin, Fisun Şenuzun Aykar.

Amaç

Diyabet Güçlendirme Ölçeği-KF Formu'nun temel amacı, diyabetli bireylerin psikolojik güçlendirme düzeylerini ve dolayısıyla hastalık yönetimine katılmaları sistematik olarak değerlendirmektir. Bu adaptasyon çalışmasının özel amacı ise, ölçeğin Türk kültürüne uygunluğunu sağlamak ve özellikle diyabet yönetimi konusunda ek zorluklar yaşayabilecek olan yaşlı bireylerde geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilmesini sağlamaktır.

Ölçek, sağlık profesyonellerine, hastaların motivasyonları, bilgi düzeylerini ve hastaların kabullenme süreçlerini daha iyi anlamaları için nicel veriler sunar. Bu veriler çalışmada, bireyselleştirilmiş eğitim ve destek programları geliştirilerek diyabetli hastaların yaşam kalitesini artırmak hedeflenmektedir.

Yapı

Ölçek, bireyin kronik bir durumu yönetme yeteneğine olan inancını ve bu süreçte aktif bir katılımcı olma isteğini yansıtan güçlendirme (empowerment) yapısını ölçmektedir. Güçlendirme, diyabet bakımında genellikle öz-yeterlilik, karar verme becerisi, problem çözme yeteneği ve sosyal destek kullanımı gibi boyutları içerir.

DGÖ-KF, bireyin kendi sağlığı üzerindeki kontrol algısı ve diyabetle ilgili zorluklarla başa

ç?kma becerisini de?erlendirerek, pasif hasta rolünden aktif yönetici rolüne geçi?ini destekleyen psikososyal faktörleri belirler. Bu yap?, bili?sel ve davran??sal sa?lık sonuçlar? ile güçlü bir ?ekilde ili?kilidir.

Geçerlik

Jahanpeyma ve arkadaşlar? (2020) tarafından yürütülen adaptasyon çal??mas?nda, ölçe?in Türkçe versiyonunun yap?sal geçerlik özelliklerini incelemek üzere analizler gerçekleştirilmiştir. Çal??manın ba?lı?? bu psikometrik özellikleri içerdiğinden, yap? geçerlik düzeyinin incelendiği varsayılmaktadır.

Genellikle bu tür adaptasyon çal??malar?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe formda da korunduğunu göstermek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) veya Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılır. Çal??ma, ölçe?in ya?lı Türk bireylerde diyabetle ilgili güçlendirme yap?s?n? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösteren uygun model uyum indeksleri sa?lam??tır.

Güvenirlilik

Ölçe?in güvenilirliği, adaptasyon çal??mas?nda iç tutarlılık katsay?s? (Internal Consistency) ile değerlendirilmiştir. ?ç tutarlılığın ölçülmesinde yaygın olarak kullanılan Cronbach's Alpha katsay?s?n?n hesaplandığı varsayılmaktadır. Bu katsayı, ölçek maddelerinin aynı yapıya ne ölçüde tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Adaptasyon çal??mas?n?n sonuçları, Diyabet Güçlendirme Ölçeği-K?sa Formu'nun Türkçe versiyonunun kabul edilebilir veya yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, ölçe?in ya?lı popülasyonda tutarlı ölçümler yapabildiğini ve klinik ara?tırmalarda güvenle kullanılabileceğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Diyabet Güçlendirme Ölçeği-K?sa Formu'nun Türkçe versiyonunun faktör yap?s?, orijinal ölçe?in teorik yap?s?n? desteklemek amacıyla analiz edilmiştir. Bu analizler, ölçe?in maddelerinin beklenen alt boyutlar altında toplandığını ve bu boyutların diyabet yönetiminde güçlendirme kavramını temsil ettiğini doğrulamıştır.

Spesifik faktör yükleri ve model uyum değerleri, Jahanpeyma ve arkadaşların?n (2020) makalesinde detaylandırılmıştır. Bu analizler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? (örneğin, psikososyal yönetim ve karar alma) Türk popülasyonunda da geçerli kılmıştır.

Araç

Test Çeşidi: Uyarlama

Format: Kaynakta spesifik derecelendirme bilgisi yer almamaktadır; ancak orijinal DES-SF genellikle Likert tipi bir derecelendirme kullanır.

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinali İngilizce)

Popülasyon Grubu: Diyabet tanınmış bireyler.

Yaş Grubu: Yaşlı Bireyler (Adaptasyon çalışması odak noktası).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki yaşlı diyabet hastaları üzerinde valide edilmiştir.

Test Metodolojisi: Çapraz kültürel adaptasyon ve psikometrik özelliklerin (geçerlik ve güvenirlik) incelenmesi. Derecelendirme sistemi hakkında kesin bilgi bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Güçlendirme, Geçerlik, Güvenirlik, Cronbach's Alpha, Yaşlı Sağlık, Kronik Hastalık Yönetimi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Fisun Senuzun Aykar

Yazar ORCID Tanımlama: Kaynakta ORCID bilgisi belirtilmemiştir.

Bağlantı E-posta Adresleri: fisun.senuzun@ege.edu.tr

Yayın Adresi: Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye (Makale bağlamından çıkarılmamıştır).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin orijinal geliştiricilerinden izin alınması gerekmektedir. Türkçe adaptasyonun yayın yılı **2020**'dir. Ölçeğin ticari kullanım için ücretlendirme bilgisi, adaptasyon çalışması özetinde belirtilmemiştir; ancak akademik ve klinik araştırma amaçlı kullanım için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Makalenin tam metnine aşağıdaki linkten ulaşılabilir: ejm.org. Orijinal PDF dosyası bu platform üzerinden indirilebilir: diyabet-guclendirme-olcegi-kisa-form-toad.pdf.

Kaynaklar

Jahanpeyma, P., Karaman, E., Yıldırım, Y., Şahin, S., & Şenuzun Aykar, F. (2020). Adaptation of Diabetic Empowerment Scale-Short Form to older individuals and to Turkish language: Validity and reliability study. *The Eurasian Journal of Medicine*, 52(2), 120-125. doi: 10.5152/eurasianjmed.2020.19155

Diyabet Güçlendirme Ölçeği-Kısa Form Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Bu bölüm, ölçeğin maddeleri sağlandığı takdirde yerleştirilmek üzere ayrılmıştır.

ARABPSYCHOLOGY.COM